

نقش باورهای مذهبی در پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشکده‌ی پرستاری مامایی زنجان سال ۱۳۹۰

مژگان السادات اقوامی^۱، زینب قهرمانی^۲، مهناز افشن جو^۱، دکتر محمد رضا حمزه پور^۲، مرتضی ترابی احمدی^۲

نویسنده‌ی مسئول: زنجان، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، دانشکده‌ی پرستاری مامایی، گروه آموزش پرستاری aghvamym@yahoo.com

چکیده

زمینه و هدف: یکی از گروه‌های در معرض خطر، دانشجویان هستند که هوشمندانه‌ترین افراد جامعه و سازنده‌گان فردای جامعه در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی بوده، بخش قابل توجهی از جوانان را تشکیل می‌دهند. تمامی کسانی که با کلاس درس و دانشگاه سروکار دارند، به گونه‌ای با عواملی که موجب بروز نشانه‌های فشار روانی می‌شود، رو به رو می‌شوند. به همین دلیل برآن شدیم که نقش باورهای مذهبی در پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشکده‌ی پرستاری مامایی زنجان در سال ۱۳۹۰ را بررسی نماییم.

روش بررسی: این تحقیق یک مطالعه از نوع همبستگی است. کاریهی دانشجویان در ۴ رشته‌ی پرستاری و فوریت‌های پزشکی مامایی، اطاق عمل دانشکده‌ی پرستاری و مامایی زنجان با حداقل سایقه‌ی دو ترم تحصیل جامعه و نمونه‌ی پژوهش را تشکیل دادند. تعداد نمونه‌ها ۸۲ دانشجو در ۴ رشته‌ی پرستاری، فوریت‌های پزشکی، مامایی و اطاق عمل در حال تحصیل در دانشکده‌ی پرستاری و مامایی زنجان بودند که با روش نمونه گیری تصادفی آسان مبتنی بر هدف انتخاب شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات شامل دو بخش سوالات جمعیت شناسی و مقیاس ۲۱ سوالی آپورت بود.

یافته‌ها: ارتباط معنی‌داری بین نمره‌ی مذهب بیرونی با هیچ یک از متغیرها یافت نشد. نمره‌ی مذهب درونی با سن ($P=0.022$ و $r=0.253$)، شغل ($P=0.013$ و $r=0.274$)، مقطع تحصیلی (کارشناسی یا کارشناسی) ($P=0.022$ و $r=0.253$) ارتباطی مثبت و باحضور در مراسم مذهبی ($P=0.031$ و $r=-0.032$) و وضعیت تأهل ($P=0.003$ و $r=-0.032$) ارتباطی منفی و معنی‌داری داشت. در مجموع بدون تفکیک رشته‌ی تحصیلی بین نمره‌ی معدل و نمرات مذهب درونی و بیرونی ارتباطی یافت نشد. و به طور کلی بین نمره‌ی معدل با نمرات مذهب درونی و بیرونی ارتباطی یافت نشد. یعنی اینکه در میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان و تعهد و ارضای نیازهای فردی آنان رابطه‌ی معناداری وجود نداشت.

نتیجه‌گیری: شناسایی عوامل تاثیرگذار در روند تحصیلی و علمی دانشجویان حائز اهمیت است. از این رو پیشنهاد می‌گردد در جهت دستیابی به آن عوامل در سطح کسترده مطالعاتی انجام گردد.

وازگان کلیدی: دانشجو، باور مذهبی، پیشرفت تحصیلی

۱- کارشناس ارشد پرستاری، مربي دانشگاه علوم پزشکي زنجان

۲- پزشك عمومي، اداره كل زندان‌های زنجان

۳- کارشناس پرستاری، دانشگاه علوم پزشکي زنجان

مقدمه

دارند، سازگاری بهتری با موقعیت های استرس دارند . هنگام بیماری سریع تر از افراد غیرمذهبی بهبود پیدا می کنند، میزان پایین تری از هیجانات منفی و افسردگی را تجربه می کنند، از عملکرد تحصیلی بالاتری برخوردارند، اضطراب کمتری دارند و از حمایت اجتماعی بالاتری برخوردارند (۵). مذهب بسیاری از نیازهای اساسی انسان را برآورده می کند و خلاهای اخلاقی، عاطفی و معنوی او را پر می کند، امید و قدرت را در فرد تحکیم نموده ، خصوصیات اخلاقی، معنوی رادر فرد و اجتماعات استحکام داده ، پایگاه بسیار محکمی برای انسان در برابر مشکلات و مصایب و محرومیت های زندگی ایجاد می کند(۶). هاکنی و ساندرز در بررسی رابطه مذهب با سلامت روان و عملکرد تحصیلی دریافتند که افراد مذهبی نمره های بالاتری در آزمون های سلامت روانی و جسمانی و نمره های پایین تری در آزمون های مربوط به اختلالات روانی کسب می کنند. از نتایج تحقیق آن ها رابطه مثبت معنادار بین سلامت روان و عملکرد تحصیلی را می توان نام برد. دوره‌ی دانشجویی دوره‌ای مهیج و پرچالش برای دانشجویان است در طول این دوره همه‌ی دانشجویان به ویژه دانشجویان پژوهشی به دلیل رویارویی با عوامل استرس زای زیاد و لزوم سازگاری مناسب باید از سلامت روانی و خود انتکایی بیشتری برخوردار باشند تا بتوانند به توفیق بیشتری در تحصیل و در نهایت در حرفه‌ی خود دست یابند(۷). در این رابطه پژوهشی توسط کمالی و همکارانش در سال ۱۳۸۸ با عنوان همبستگی عزت نفس با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشکده‌ی پرستاری و مامایی زنجان نشان داد که رابطه‌ی معنی داری بین عزت نفس و وضعیت تحصیلی دانشجویان مامایی، پرستاری، فوریت‌های پژوهشی و هوشبری و اتفاق عمل وجود داشته است ($P<0.05$ $r=0.31$) (۸). لذا با توجه به اهمیت پیشرفت تحصیلی و تاثیرات آن بر فرد و جامعه این پژوهش با هدف بررسی نقش ارتباط

مردم جهان، امروزه بیش از پیش به معنویت و مسایل معنوی گرایش دارند و روان‌شناسان و روان‌پژوهان هم به طور روزافزون در می‌یابند که در همه موارد برای درمان اختلالات روانی، استفاده از روش‌های متعارف کافی نیست (۱). نیاز انسان به دین قدمتی به عمر تاریخ دارد؛ زیرا بشر از همان آغاز زندگی خود به حامی مقنده و تکیه‌گاهی نیرومند احساس نیاز می‌کرده است. موضوع دین مورد بحث روان‌شناسان و محققان پیشگامی همچون جیمز (۱۹۲۹)، فروید (۱۹۰۷)، یونگ (۱۹۶۱ – ۱۸۷۵) و دیگران بوده است (۲). یکی از گروه‌های در معرض خطر، دانشجویان هستند که هوشمندترین افراد جامعه و سازندگان فردای جامعه در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی بوده ، بخش قابل توجهی از جوانان را تشکیل می‌دهند (۳) . دانشجویان در مرحله‌ی انتقال از دوره‌ی نوجوانی به بزرگسالی، علاوه بر مشکلات ناشی از زندگی جدید، باید سعی کنند تا از خانواده استقلال مالی و عاطفی پیدا کرده ، یک مجموعه از ارزش‌های جدید زندگی اجتماعی را بپذیرند (۴) . در چنین شرایطی است که نیاز به انطباق مجدد احساس می‌شود. تمامی کسانی که با کلاس درس و دانشگاه سروکار دارند، به گونه‌ای با عواملی که موجب بروزنشانه های فشار روانی می‌شود، رو به رو می‌شوند. رایج ترین این عوامل، که همه دانشجویان آن را درک کرده‌اند امتحان و حالت‌های هیجانی و تغییرات فیزیولوژیکی همراه و متعاقب آن مانند دلشوره، افزایش ضربان قلب و غیره است که این حالات ممکن است در هنگامی که فرد دیر به کلاس می‌رسد یا هنگامی که فرد برای پاسخگویی به سوالات مربوطه به درس آمادگی ندارد، در دانشجویان مختلف حالت‌های هیجانی و تغییرات فیزیولوژیکی متفاوتی ایجاد کند (۴) . کوئینگ در تحقیقی نشان داد که سلامت روانی و جسمی انسان با زندگی معنوی او رابطه‌ی مثبت دارد . افرادی که اعتقادات مذهبی قوی تری

بر مبنای درجه بندی لیکرت نمره گذاری شده که دامنه‌ی آن از کاملا موافق تا کاملا مخالف است و به پاسخ‌ها نمره‌ی ۱ تا ۵ تعلق می‌گیرد به این ترتیب که گزینه‌ی الف نمره‌ی ۱، گزینه‌ی ب نمره‌ی ۲، گزینه‌ی ج نمره‌ی ۴ و گزینه‌ی د نمره‌ی ۵ عبارات بدون پاسخ نمره‌ی ۳ می‌گیرند. جمع امتیاز عبارات ۱۲۶، میزان جهت گیری بیرونی و مجموع نمرات عبارت‌های ۲۱ تا ۲۱۳، نمره‌ی جهت گیری مذهبی درونی را مشخص می‌نمایند. این آزمون در سال ۱۳۷۸ ترجمه و هنجاریابی شده است. ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۱ و پایایی بازآزمایی آن ۰/۷۴ است. پژوهشگر پس از اطمینان بخشیدن به دانشجویان در جهت حفظ و امانتداری پاسخ‌های ارایه شده در محیط دانشکده با همکاری مسؤول محترم آموزش پرسشنامه‌ها را در اختیار واحدهای مورد پژوهش قرارداده، از آن‌ها خواسته شد که با کمال صداقت، احساس و نگرش خود را با انتخاب یکی از گزینه‌ها مشخص نمایند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری انجام شد.

یافته‌ها

در این مطالعه ۸۲ دانشجو در ۴ رشته‌ی پرستاری، فوریت‌های پژوهشگری، ماماپی و اطاق عمل شرکت کردند. اطلاعات جمعیت شناختی و نمرات مذهبی بیرونی و درونی به تفکیک رشته در جداول ۱ تا ۴ گنجانده شده است. از این ۸۲ نفر، ۳۴ نفر (۴۱/۵ درصد) دانشجوی پرستاری، ۱۶ نفر (۱۹/۵ درصد) دانشجوی فوریت پژوهشگری، ۱۸ نفر (۲۲ درصد) دانشجوی ماماپی و ۱۴ نفر (۱۷ درصد) دانشجوی رشته‌ی اتاق عمل بودند. حداقل سن نمونه‌ها ۲۰ سال حداکثر ۳۳ سال با میانگین ۲۳/۷۸ و انحراف معیار ۳/۳۴ بود. ۴۳ نفر نمونه‌ها (۵۲/۴ درصد) زن و ۳۹ نفر (۴۷/۶ درصد) مرد بودند. ۲۳ نفر (۲۸ درصد) متاهل و ۵۹ نفر (۷۲ درصد) مجرد بودند. ۷۳ نفر (۸۹ درصد) فقط دانشجو بودند و ۹ نفر (۱۱ درصد) در کنار درس کار هم

باورهای مذهبی در پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشکده پرستاری ماماپی زنجان سال ۱۳۹۰ انجام شد.

روش بررسی

این تحقیق یک مطالعه از نوع همبستگی است که نمونه‌ی پژوهش شامل کلیه‌ی دانشجویان رشته‌های پرستاری فوریت‌های پژوهشگری - ماماپی و اطاق عمل دانشکده پرستاری و ماماپی زنجان با حداقل سابقه‌ی دو ترم تحصیلی می‌باشد. تعداد شرکت کنندگان ۸۲ نفر بودند که با روش نمونه‌گیری تصادفی آسان مبتنی بر هدف انتخاب شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات شامل دو بخش سوالات جمعیت شناسی و مقیاس ۲۱ سوالی آپورت بود. جهت سنجش پیشرفت تحصیلی از معدل ترم گذشته استفاده گردید. بر اساس نظریه‌ی آپورت مذهب درونی، مذهبی فراگیر و دارای اصول سازمان یافته و درونی است (یک تعهد انگیزشی فراگیر که غایت و هدف است نه وسیله‌ای برای دستیابی به اهداف فردی) در حالی که مذهب بیرونی امری است خارجی و ابزاری که برای ارضای نیازهای فردی از قبیل مقام و امنیت مورد استفاده قرار می‌گیرد. آپورت و راس در سال ۱۹۵۰ این مقیاس را برای سنجش جهت گیری‌های درونی و بیرونی مذهب تهیه کردند در مطالعات اولیه ایی که در این مبنای صورت گرفت مشاهده شد که همبستگی جهت گیری بیرونی با درونی ۰/۲۱ است (۹). این آزمون شامل ۲۱ جمله است که گزینه‌های عبارات ۱ تا ۱۲ که جهت گیری مذهبی بیرونی را می‌سنجند (از کاملا مخالف تا کاملا موافق). به این صورت که گزینه‌ی الف کاملا مخالف، گزینه‌ی ب تقریباً مخالف، گزینه‌ی ج تقریباً موافق، گزینه‌ی د کاملا موافق را تشکیل می‌دهند. در شماره‌های ۱۱ تا ۱۳ جهت گیری مذهبی درونی اندازه‌گیری می‌شود که پاسخ‌ها بر عکس است یعنی گزینه‌ی الف کاملا موافق، گزینه‌ی ب تقریباً موافق، گزینه‌ی ج تقریباً مخالف، گزینه‌ی د را کاملاً مخالف در بر می‌گیرد. این مقیاس

جدول ۱: مشخصات دموگرافیک و نمره های مذهب بیرونی و درونی رشته پرستاری در سال ۱۳۹۰

رشته تحصیلی، پرستاری			
درصد	تعداد	جنسیت	جنسیت
۴۴/۱	۱۵	زن	
۵۵/۹	۱۹	مرد	
۱۰۰	۳۴	کل	
انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل
۱/۴	۲۲/۱۸	۲۹	۲۱
درصد	تعداد	وضعیت تأهل	وضعیت
۲۰/۶	۷	متاهل	متاهل
۷۹/۴	۲۷	مجرد	تأهل
۱۰۰	۳۴	کل	
درصد	تعداد	شغل	شغل
۹۷/۱	۳۳	دانشجو	
۲/۹	۱	کارمند	
۱۰۰	۳۴	کل	
کارشناسی: ۳۴ نفر			مقطع تحصیلی
درصد	تعداد	محل	
۸/۸	۳	خوابگاهی	
۹۱/۲	۳۱	بودن یا غیر خوابگاهی	
۱۰۰	۳۴	کل	
انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل
۱/۲۴	۱۶/۳۹	۱۸/۵	۱۲/۳
درصد	تعداد	حضور	معدل
۲/۹	۱	همیشه	
۶۷/۶	۲۳	غالبا	
۲۶/۶	۹	به ندرت	
۲/۹	۱	تقیریا	
۱۰۰	۳۴	هرگز	
انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل
۵/۳۳	۳۵/۲۶	۴۵	۲۴
انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل
۷/۰۹	۳۳/۳۲	۴۶	۱۲
نمره مذهبی در میان این دانشجویان			نمره مذهبی در میان این دانشجویان

می کردند. ۶۶ نفر (۷۹/۳ درصد) دانشجوی مقطع کارشناسی بودند و ۱۶ نفر (۲۰/۷ درصد) در مقطع کارданی مشغول به تحصیل بودند. ۵۲ نفر (۶۳/۴ درصد) غیر خوابگاهی بودند و ۳۰ نفر (۳۶/۶ درصد) در خوابگاه ساکن بودند. ۸ نفر (۹/۸ درصد) همیشه، ۵۲ نفر (۶۳/۴ درصد) غالباً و ۱۹ نفر (۲۳/۲ درصد) به ندرت در مراسم مذهبی حضور می یافتند و ۳ نفر (۳/۷ درصد) تقریباً هرگز در مراسم حاضر نمی شدند. حداقل معدل نمونه ها ۱۲/۳۰ و حداکثر معدل آنها ۱۸/۵۰ با میانگین ۱۷/۰۷ و انحراف معیار ۱/۱۴ بود. حداقل نمره مذهبی بیرونی ۱۳ و حداکثر ۴۵ با میانگین ۳۵/۵ و انحراف (۳۵/۵ درصد) تقریباً هرگز در مراسم حاضر نمی شدند. مذهبی بیرونی ۷/۴۰ بود. حداقل نمره مذهبی بیرونی ۱۲، جداکثر نمره بیرونی ۵۴ با میانگین ۳۴/۶۰ و انحراف معیار ۷/۸ بود. نتایج نشان داد که ارتباط معنی داری بین نمره مذهب بیرونی با هیچ یک از متغیرها وجود نداشت. نمره مذهب بیرونی با سن ($P=0/022$ و $r=0/253$)، شغل ($P=0/013$ و $r=0/274$)، مقطع تحصیلی (کارданی یا کارشناسی) ($P=0/022$ و $r=0/253$)، ارتباطی مثبت و باحضور در مراسم مذهبی ($P=0/031$ و $r=0/238$) و وضعیت تأهل ($P=0/003$ و $r=-0/232$) ارتباطی منفی و معنی داری داشت. در دانشجویان پرستاری ارتباطی منفی بین نمره بیرونی و بیرونی ($P=0/002$ و $r=-0/522$) در دانشجویان رشته ای اطاق عمل بین مذهب بیرونی و معنی داری داشت. در دانشجویان فوریت های پزشکی و مامایی بین نمره بیرونی و درونی و معلم ارتباطی وجود نداشت. در مجموع بدون تفکیک رشته ای تحصیلی بین نمره مذهبی معنی داری و نمرات مذهب درونی و بیرونی ارتباطی پیدا نشد. و به طور کلی بین نمره مذهب درونی و بیرونی ارتباطی پیدا نشد. نمره مذهب درونی با نمرات مذهب درونی و بیرونی ارتباطی یافت نشد. یعنی اینکه در میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان تعهد وارضای نیازهای فردی آنان رابطه معناداری وجود نداشت.

جدول ۲: مشخصات دموگرافیک و نمره های مذهب بیرونی و درونی رشته‌ی فوریت در سال ۱۳۹۰

فوريتهای پزشكی			رشته تحصيلي	
نفر مرد			جنسیت	
انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل	سن
۴/۱۴	۲۵/۵۶	۳۲	۲۰	
درصد	تعداد	وضعیت تأهل		
۵۶/۲	۹	متاهل		
۴۳/۸	۷	مجرد		وضعیت تأهل
۱۰۰	۱۶	کل		
درصد	تعداد	شغل		
۶۲/۵	۱۰	دانشجو		
۳۷/۵	۶	کارمند		شغل
۱۰۰	۱۶	کل		
کارداری: ۱۶ نفر			مقطع تحصيلي	
درصد	تعداد	محل		
۴۳/۸	۷	خوابگاهی		
۵۶/۲	۹	غیرخوابگاهی		خوابگاهی بودن یا نبودن
۱۰۰	۱۶	کل		
انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل	معدل
۰/۹۷	۱۵/۲	۱۶/۲۳	۱۴/۳۱	
درصد	تعداد	حضور		میزان حضور در مراسم مذهبی
۱۸/۸	۳	همیشه		
۵۶/۲	۹	غالبا		
۲۵	۴	به		
.	.	ندرت		
.	.	تقریبا		
۱۰۰	۱۶	هرگز		
انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل	نمره‌ی مذهب بیرونی
۷/۷۱	۳۴/۹۳	۴۳	۱۸	
انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل	نمره‌ی مذهب درونی
۸/۱	۳۸/۸۷	۵۴	۲۹	

جدول ۳: مشخصات دموگرافیک و نمره های مذهب بیرونی و درونی رشته‌ی مامایی در سال ۱۳۹۰

رشته تحصیلی	جنسیت	مامایی			نفر زن
		حداکثر	حداقل	میانگین	
سن		۲۷/۰۶	۲۴	۳۳	۱۸ نفر زن
وضعیت تأهل		تعداد			انحراف معیار
متاهل		۷			۳/۱۱
مجرد		۱۱			۶۱/۱
کل		۱۸			۱۰۰
شغل		تعداد			درصد
دانشجو		۱۶			۸۸/۹
کارمند		۲			۱۱/۱
کل		۱۸			۱۰۰
مقطع تحصیلی		کارشناسی ناپیوسته: ۱۸ نفر			
خوابگاهی بودن یا نبودن		محل	تعداد		درصد
خوابگاهی		۱۲			۶۶/۷
غیر		۶			۳۳/۳
خوابگاهی		۱۸			کل
معدل		حداکثر	حداقل	میانگین	انحراف معیار
	۱۷/۵۵	۱۳/۵۲		۱۵/۹۶	۱/۰۸
میزان حضور در مراسم مذهبی		حضور	تعداد		درصد
	۲				۱۱/۱
	غالبا				۸۳/۱
	به ندرت				۵/۶
	قریبا هرگز				۰
کل		۱۸			۱۰۰
نمره‌ی مذهب بیرونی		حداکثر	حداقل	میانگین	انحراف معیار
	۴۵	۲۹		۳۷	۴/۳۲
نمره‌ی مذهب درونی		حداکثر:	حداقل	میانگین	انحراف معیار
	۴۴	۲۶		۳۵/۵	۵/۲

جدول ۴: مشخصات دموگرافیک و نمره‌های مذهب بیرونی و درونی رشته‌ی اتفاق عمل در سال ۱۳۹۰

درصد	تعداد	جنسیت	
۷۱/۴	۱۰	زن	
۲۸/۶	۴	مرد	جنسیت
۱۰۰	۱۴		
انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل
۰/۵۱	۲۱/۴۳	۲۲	۲۱

مجرد: ۱۴ نفر

وضعیت تأهل

دانشجو: ۱۴ نفر

شغل

کارشناسی: ۱۴ نفر

قطع تحصیلی

درصد	تعداد	محل	
۵۷/۱	۸	خوابگاهی	
۴۲/۸	۶	غیرخوابگاهی	خوابگاهی بودن یا نبودن
۱۰۰	۱۴	کل	

انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل	معدل
۰/۹	۱۶/۴۵	۱۷/۶۲	۱۴/۰۳	
درصد	تعداد	حضور		
۱۴/۳	۲	همیشه		
۳۵/۷	۵	غالبا	میزان حضور در مراسم	
۳۵/۷	۵	به ندرت	مذهبی	
۱۴/۳	۲	نقریبا هرگز		
۱۰۰	۱۴	کل		

انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل	نمره‌ی مذهب بیرونی
۷/۴۵	۳۳/۷۸	۴۵	۱۳	

انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل	نمره‌ی مذهب درونی
۸/۷	۲۸/۵	۴۵	۱۲	

بحث

مذهبی با مکان کترل بررسی شده است. مکان کترل ، بیانگر آن است که فرد حوادث زندگی خود را تا چه حد به عوامل بیرونی (مانند شانس ، تصادف افراد دیگر ، سرنوشت ، قضا و قدر و دیگر نیروهای بیرونی) یا عوامل درونی (مانند گرایش‌های شخصی ، توانمندی یا کوشش درونی) نسبت می‌دهد. در حالت اول به مکان کترل ، بیرونی و در مورد دوم ، درونی اطلاق می‌شود. همان طور که اشاره شد بین مکان کترل با چند متغیر مانند سلامت روان با پیشرفت تحصیلی ، نشانه‌های مرضی ، افکار خودکشی ارتباط وجود دارد. حال اگر پیدیریم که مذهب به عنوان یک نظام تفسیری بر مکان کترل فرد اثر می‌گذارد؛ بنابراین مذهب به طور غیر مستقیم و از طریق تاثیر بر مکان کترل می‌تواند بر متغیرهای روانشناسی مهتم‌تر مانند سلامت روان نیز اثرگذار باشد. به عبارت دیگر، تاثیر مذهب بر درونی یا بیرونی کردن مکان کترل می‌تواند فرد را نسبت به متغیرهای روانشناسی مثبت و منفی مستعد یا مقاوم سازد(۱۲) پورشهریاری مقاله‌ای با عنوان بررسی نگرش مذهبی دانش آموزان دختر دبیرستان‌های شهر تهران در سال تحصیلی ۸۳ - ۸۲ با استفاده از نمونه‌گیری خوش‌های انجام داد . تعداد ۶۰۹ دانش آموز دختر در پایه‌های تحصیلی مختلف (اول تا سوم) به پرسشنامه‌ی نگرش سنج پاسخ گفتند. هدف از تحقیق مزبور این بود که ، به بررسی رابطه‌ی نگرش مذهبی با پایه‌های تحصیلی پرداخته شود. براساس نتایج به دست آمده تفاوت معناداری بین پایه‌های تحصیلی و نگرش مذهبی وجود داشت. بدین صورت که دانش آموزان پایه‌ی اول نسبت به پایه‌های دوم و سوم از نگرش مذهبی قوی تری برخوردار بودند(۱۳). در همین زمینه تحقیقات کوهن و آرنولد به نقل از رازفر نشان داد که میزان اعتقادات مذهبی در سنین ۱۲ تا ۱۵ سالگی بیشتر است و در سن ۱۸ سالگی کاهش می‌یابد. به عقیده این محققان خانواده و اجتماع در تثییت اعتقادات مذهبی نقش

بر اساس یافته‌های این مطالعه مذهب بیرونی با متغیرهای سن ، جنس ، وضعیت تأهل ، شغل ، محل سکونت و پیشرفت تحصیلی ارتباط معنی داری را نشان نداد . مطالعه‌ی دهشیری با عنوان رابطه‌ی دین داری و بحران هویت در بین دانش آموزان دبیرستانی شهرستان یزد بیانگر این بود که بین نوجوانان پسر و دختر از لحاظ دین داری تفاوتی وجود ندارد که با نتایج مطالعه‌ی حاضر مطابقت دارد(۱۰) . در مطالعه‌ی حاضر مذهب درونی با متغیرهای سن ، شغل و مقطع تحصیلی (کاردانی یا کارشناسی) ارتباطی مثبت داشتند . حضور در مراسم مذهبی و وضعیت تأهل ارتباط منفی معنی داری را نشان داد به طوریکه با بالا رفتن سن و میزان تحصیلات تعهد فردی افزایش یافته و در افراد شاغل نیز انگیزش مذهبی ارتقا می‌یابد. نتایج نشان داد که در متأهلین و افراد با تعداد حضور کمتر در مراسم مذهبی ، تعهد مذهبی ضعیف‌تری وجود دارد. یافته‌ی این تحقیق حاکی از آن است که در میان دانشجویان به تفکیک رشته تحصیلی‌شان ارتباط متفاوتی بین مذهب درونی و بیرونی و معدل وجود دارد. به طوریکه در رشته‌ی پرستاری ارتباط منفی بین مذهب درونی و بیرونی در دانشجویان رشته اطاق عمل بین مذهب درونی و معدل ارتباط مستقیم و مثبتی وجود داشت. در دانشجویان فوریت‌های پزشکی و مامایی بین مذهب بیرونی و درونی و معدل هیچ ارتباطی وجود نداشت. در این رابطه مطالعه‌ی محمدباقر صبور با عنوان بررسی چگونگی ارتباط باورهای روانی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دینی در سال ۱۳۸۷ نشان داد که دانش آموزان از نظر باورهای دینی در حد مطلوبی قرار دارند . باورهای دینی از طریق خانواده ، اجتماع ، رسانه‌های جمعی و مدرسه در دانش آموزان تقویت شده است و بین بهداشت روانی دانش آموزان و پیشرفت تحصیلی آنان رابطه مستقیمی وجود دارد (۱۱). در پژوهشی که اخیراً توسط محمدی و مهرابی زاده انجام گرفته ارتباط بین نگرش

رابطه‌ی معناداری وجود نداشت و از طرفی به دلیل اینکه دوره‌ی دانشجویی دوره‌ای مهیج و پرچالش برای دانشجویان به ویژه دانشجویان گروه پزشکی است؛ پس شناسایی سایر عوامل تاثیرگذار در روند تحصیلی و علمی آنان حائز اهمیت است. از این رو پیشنهاد می‌گردد در این رابطه مطالعاتی در سطح گستردۀ انجام گردد.

بسیار مهمی به عهده دارند و نوجوانان به شدت تحت تأثیر خصوصیات اخلاقی خانواده، محیط و گروه همسالان قرار می‌گیرند(۱۴).

نتیجه گیری

از آنجا که بین نمره‌ی معدل با نمرات مذهب درونی و بیرونی ارتباطی یافت نشد یعنی اینکه در میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان و تعهد و ارضای نیازهای فردی آنان

References

- 1-Shahidy SH, Shirafcan S. Spirituality & psychic medicin, Tehran, Roshd Publish, 1383.
- 2- Habibvand A. Correlation Religiosity Direction with training progressive & psychodisorder . *Journal of sciences-Research psychology & Religion*. 3.1998;3:79-107
- 3-Meibody F. Religion book & tradition of the view , Qom, Haram Publish, 1375.
- 4-Poorafkary N.Psychic medicin summery ,Tabesh Publish, Tabrize, 1995.
- 5- . Koenig H G Spirituality and depression. *Southern Medical Journal* . 2007; 7 : 737-9.
- 6- Noghabyasady A, Omidy A, Aghajany hagy S.Psychonursing Tehran, Boshra publish, 1995.
- 7- Hackney CH, Sanders GS.Religiosity and mental health .*Journal for the Scentific Study of Religion*. 2003;42:43-55.
- 8-Kamali S, Jafari E . Correlation average courses score as criterion validity of student evaluation in nursing & midwifery faculty of Zanjan in 2009.*Journal of Education Development in Sciences*. 1010;2:17-23.
- 9- Allport G W.Religious context of prejudice. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 1966; 5: 447-57.
- 10-Dehshiry GH. Assesment correlation religiousness& disaster in the Yazd student.*journal of teaching & training*. 2005;2:98.
- 11-Saboor M. Assesment correlation psychology believe With students training progressive ,*Journal of Social Sciences Marand* .2008. Avaiabl from : www.sabour1344.bligffa.com/post-5.aspx.
- 12-Mohamady D,Mehrabyzadeh M. Correlation religious attitude with sexual role

&controll center .*Psychology Research* , 2005;3:47-62.

13-Porshariary T.Assesment religious attitude in girl 's students Tehran city . *journal of Marefat* .2004; 81:71-80

14- Razfar Z. Assesment role religious believe in adolescence himself. Tehran;Alzahra College: 2000.